

Prayer

Paglingi-ha-nakalabay:

Mga base militar han US ha Pilipinas ngan an kagiusan nga nagpalayas hini

Septyembre 2024

Pangabre

Tikang ha katikang han ig-imponer han imperyalismo nga US an bagakolonyal nga paghahadi hini ha Pilipinas, pira kadekada antes utro nga igintukod an Partido Komunista ng Pilipinas, natin-dog na an katawhan Pilipino kontra ha mga base militar ngan pangin-labot militar han US ha nasud. Kadugtong han militante nga kagiusan nga kontra-kolonyalismo han mga trabahador ha syahan nga parte han ika-20 nga siglo, iginpadayon han pira nga makanasud nga pwera, kaupod an pira nga mambaralaud, an pagtipa ha pagpirme han mga tropa nga Amerikano ha Pilipinas. An ira panindugan maiha na nga nagporma ha usa nga kagiusan masa ha temprano nga parte han dekada 1960 ha pangunguna han nagpanibag-o-nga-kusog nga nasyunal demokratiko nga kagiusan. Waray ini kapugngi han balaud militar han diktadura nga Marcos hadton 1972-1986. Padayon ini nga nagpasulong ha panahon han US-Aquino I nga rehimen ngan nagin gamhanan nga kagiusan hadton 1990-1991. Pumungkay an lima kadekada nga pakigbisog nga nagduso ha pagpabasura han Military Bases Agreement (MBA) hadton Septyembre 16, 1991.

Importante kaupay ngan kadagmitan an pagrebyu ha pag-eksister hadto han mga base militar han US atubangan han utro nga pagtitindog han US han mga base militar ha Pilipinas ha ilarum han Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA) ngan pag-iistasyon han mga sundalo

Protesta kontra ha base militar han US, 2021.

nga Amerikano ha Pilipinas. Sugad hadto, gin-aatubang yana han nasud an karukayaknon han pagtamak ha soberaniya, pankatilingban nga ka-waray hustisya, pandambong ngan destroso ha mga rekurso ngan pangabusu han mga tropa nga Amerikano.

1) Ano an Military Bases Agreement?

An MBA usa nga panmilitar nga kasarabutan nga ginsulod han Pilipinas ngan US hadton Marso 14, 1947 nga nagtutugot ha pagtin-dog han mga base militar han US ha Pilipinas ngan pagpabilin hini hin 99 katuig. Iginsang-at ini ha renegotasyon hadton 1966 nga nagpahali-pot ha panahon han pagpabilin ha 25 katuig.

Pagpirma han Military Bases Agreement ha Malacañang Palace, Marso 14, 1947.

Syahan nga ginbug-os han US an plano nga magtukod han mga base militar ha Pilipinas hadton 1944 para kunuhay ha "depensa" han Pilipinas nga hadto nakapailarum ha brutal nga okupasyon han Japan. Kalakip an MBA ha mga kontra-nasyunal nga palisiya ngan diri pantay nga kasarabutan giutan han US ngan Pilipinas han "ihatag" han US an "katalwasan" han Pilipinas hadton 1946.

Ha ilarum han MBA, nagtindog an US hin diri mamenos ha 23 nga mayor nga base militar ha daan na hini nga mga kampo militar. Nangunguna an kampo hini ha Pampanga (Clark Field Airbase o an hadto Fort Stotsenberg, ngan an Floridablanca Air Base), Zambales (Subic Bay, Northwest Shore Naval Base, Naule Point ngan Castillejos), Baguio (Camp John Hay Leave and Recreation Center), Manila (Manila Naval Base) ngan Cavite (Canacao-Sanglely Point Navy Base). Labot hini, nagtindog liwat an US han mga base ngan mga pasilidad nga pankomunikasyon, pagpapahiara ngan pan-nabal ha Bataan, Bulacan, Leyte, Samar, Tawi-tawi, Palawan, Cebu, La Union ngan Aparri ha Cagayan. Nagtindog liwat hin mga pankomunikasyon nga pasilidad ha Bagobantay ha Quezon City.

Diri mamenos ha 108,500 kaektarya nga katunaan an ginlupot han US para hini nga mga base militar. Usa ha pinakahiluag nga base, an Clark Airbase (36,000 kaektarya), an igintindog ha aneutral nga katunaan han mga Aeta. Waray iginhatag nga kumpensasyon ha mga minoriya ngan bisan kan-o waray na hira makabalik hini nga katunaan.

2) Ano an nagin epekto han mga base militar ha soberaniya han Pilipinas?

Klaro kaupay nga iginpapakita hadto han mga base militar han US ha higluag nga katunaan han Pilipinas an pagin buwa han katalwasan han Pilipinas. An presensya han mga base militar ngan tropa han US dayag nga pagtamak ha soberaniya han nasud. An pira kanapulo kayukot nga armado nga tropa han US ha Pilipinas gin-gamit han US nga instrumento para seguruhon nga aada ha kontrol ngan mapapasunod hini an niyutiyo nga estado ngan armado nga pwersa han Pilipinas.

Ha ilarum han MBA, nagtagamtam hin ekstrateryal ngan ekstrahudisyal nga mga katungod an US ha sakob ngan gawas han ira mga base militar. Waray gahum o hurisdiksyon an mga Pilipino ha mga aktibidad ngan pwersa nga Amerikano. Talwas hira ha pagkakaso, pag-aresto, pagbista ngan pagkapriso ha ilarum han balaud han Pilipinas. An mga tropa nga nakahimo hin krimen kontra ha mga Pilipino ginpapauli la ha US o iginbabalhin hin base. Bisan mausa, waray ha ira an ginsirutan o ginbista han US.

3) Ano an nagin mga epekto hini ha pakabuhi ngan komunidad han mga Pilipino?

Yukot-yukot an mga kaso han pangabuso ngan krimen han mga tro- pa nga Amerikano kontra ha mga Pilipino ha mga base militar hini ha nasud. Kalakip hini an 30 nga kaso han pagpatay, sugad liwat an mga kaso han panmusil ngan pangastigo, pagsikmit ngan panlugos. Ha pag- panalipod han MBA, waray bisan usa ha mga dabi nga sundalo nga Amerikano an nasirutan hini nga mga kaso.

Nagin sentro han prostitusyon an mga base militar ha Clark ngan Subic diin nagin samwak an pandarahug kontra ha kababayin-an. Inabot ha 60,000 nga babaye an naludlod ha prostitusyon (kaupod an 20,000 menor de edad). Nahilista an 3,274 nga kaso han pandarahug kontra ha kababayin-an, kalakip an panlugos, nga gindabihan han mga sundalo nga Amerikano. Kinse ha mga pangabuso ginbuhat ha mga menor de edad.

Clark Air Force Base, 1960.

Sinamwak an sakit nga AIDS hini nga mga lugar ngan tinapon ha mga menor-de-edad ngan mga gin-anak pala nga puya (nga nahipasa tikang ha ira mga iroy).

Ginwakay han mga Amerikano an kalibungan ngan kinabuhi han katawhan ha sakob ngan gawas han mga base. Gintambak han mga pwersa hini an mga makahirilo nga kemikal nga nagdurot hin kahibangan ha kalibsugan han mga residente. Hadton 1991, gintatantiya nga 20,000 nga pamilya an nahiagum hin mga sakit kahuman nira ukyan an mga balay nga gin-abandona han mga sundalo nga Amerikano. Hadton 2000, nahireport nga inabot ha 100 an namatay tikang ha pag-inom han kontaminado nga tubig tikang ha Clark Airbase.

Basta nala gumikan an mga Amerikano labina kahuman bumuto an bulkan nga Pinatubo ngan nalubong ha abo an Clark Airbase. Imbes nga maghatag hin kaangayan nga danyos subay ha kasarabutan, naghatag la an US hin \$17 kamilyon o 1% han pondo para ha "domestic base clean-up" o panlimpyo han mga base militar ha sakob han US. Diniri liwat ini nga igpaumaya an pira nga pasilidad nga mapupulsan kunta han Pilipinas, sugad han mga *drydock* (lugar para ha paghimo o pag-upay han barko) ha Subic.

Clark Airbase ha pagbuto han Bulkan Pinatubo, 1991.

4) Tiunan-o gin-gamit han US an mga base militar hini ha Pilipinas?

Pinaagi han MBA, naseguro han US an padayon nga pagkontrol hini ha Pilipinas komo bagakolonya. Kadungan nga ginpirmahan hadton 1947 an Military Assistance Agreement, usa nga kasarabutan nga nagtukod han Joint United States Military Advisory Group (JUSMAG). Ha balayan hini, napahugot han US an kumand ngan kontrol ha Armed Forces of the Philippines (AFP), an harigi han neokolonyal nga estado hini ha Pilipinas. Naghatag an US hin mga "ayuda militar" para ha "pagpapauswag ngan pagpapahiara," sugad liwat han mga armas ngan iba nga hi-gamit militar ha AFP, labot pa ha indoktrinasyon han mga upisyal ngan tawuhan hini. Gin-gamit han US an mga base militar para ha pagpahia-ra han AFP. Ginseguro hini nga magpapabilin nga nakasarig ngan masi-nugtanon an AFP ha US.

An pagtutukod han mga base militar han US ha Pilipinas kaparte han mas hiluag nga katuyuanan han US nga ig-imponer an hegemoniya hini ha Asia kahuman han Ikaduha nga Gerra Mundyal. Kadungan hini nga gintukod an higluag liwat nga base ha Japan ngan Korea.

US Naval Base Subic Bay, 1981.

Gin-gamit han US an mga base hini ha Pilipinas, labina an Subic ngan Clark, para ha mga gerra nga agresyon ngan pangginginlabot hini tikang Asia, Middle East, tubtub South America. Iginpwesto hini ha Subic Bay an 7th Fleet han US Navy tikang 1969, ngan ginpahimo hin yawe nga papel ha panmuypoy hini ha katawhan nga Vietnamese tikang 1961 tubtub 1975. An mga barko hini tikang Subic an nagdul-ong han mga tropa nga mananakop, nga ha pungkay han gerra inabot ha 540,000. An Clark Air Base naman nagserbe nga kampo han 13th Air Force han US, ngan base han suplay ngan sentro han operasyon han mga pan-gerra nga edro han US. Nagpadara liwat an Pilipinas hin mga pansuporta nga tropa ha gerra nga agresyon han US ha Vietnam nga nagresulta ha makarimadima nga pagpatay ha masobra 2 kamilyon nga sibilyan.

Labot ha gerra han US ha Vietnam, dabi liwat an 7th Fleet ha mga pangginginlabot ngan agresyon han US ha Korean Peninsula (1950-1953), sumpakiay ha Taiwan Strait (1954-1955, 1958), Lebanon (1958), Dominican Republic (1965) ngan Laos (1962-1975). Nagserbe liwat ini nga gintitikangan han mga tropa nga ginpadara han US ha mga sumpakiay ha Iran (1979-1980) ngan ha syahan nga Gulf War (1990-1991).

5) Tiunan-o napatalsik an mga base militar han US ha Pilipinas?

Tikang ha katikang, natipa na an katawhan Pilipino ha presensya han mga base militar han US ha Pilipinas. Gintagan hin tingog an ira patriyotiko nga ungara han kilalado nga personahe sugad han mga senador nga hira Claro M. Recto, Jose W. Diokno ngan Lorenzo Tañada. Ginkunsidera nira an mga base militar nga panigamnan han kawaray hin tinuod nga katalwasan han Pilipinas ngan padayon nga diri direkta nga kolonyal nga pag-ungbaw han US ha nasud.

An pag-ato ha mga base nagin sentro han panibag-o nga pagrayhak han kontra-imperyalista nga kagiusan han katawhan Pilipino, ha pagbutho han nasyunal-demokratiko nga kagiusan nga kabatan-unan nga ginpamunuan han Kabataang Makabayan hadton dekada 1960. Aada liwat ini ha sentro han programa han utro nga pagtukod han Partido Komunista ng Pilipinas hadton 1968 ngan pagbug-os hini han Bagong Hukbong Ba-

yan (BHB) ha sinunod nga tuig. Usa ha pinakasyahan nga taktikal nga opensiba han BHB an ambus kontra ha mga tropa nga Amerikano ha Clark Air Base hadton Hulyo 31, 1969 ngan utro hadton Agosto 4, 1969. Ginbomba hini an usa nga parte han base militar diin inabot ha 14 an kaswalti ha ranggo han mga sundalo nga Amerikano.

Usa ha mga sentro nga isyu han First Quarter Storm (Sibwada han Syahan nga Kwartar) an pagkontrol han US ha Pilipinas, prinsipal ha porma han mga base ngan kontrol hini ha AFP. Han ig-imponer an balaud militar, iginpadayon an pakigbisog kontra ha presensya han US han binutho nga mga nasyunal-demokratiko nga organisasyon han kabatan-unan, kababayin-an, trabahador ngan iba pa nga sektor nga nagdara hini ha kalsada ha dekada 1970 ngan 1980. Linandaw an papel han kababayin-an ngan tawo ha singbahan, ha pagbuksas ngan pag-ato ha hiluagan nga prostitusyon, kamadarahug ha kababayin-an ngan kawaray hustisya ha palibot han mga base ha Clark ngan Subic.

Mahugot nga nakasumpay an karukayaknon han mga base militar ha pasista nga diktadura ni Ferdinand Marcos Sr, nga hadto klaro nga niyutiyo han imperyalismo nga US ngan prinsipal nga tagdependa han presensya hini ha nasud. Atubangan han makusog nga makanasud nga protesta, ginsang-at ni Marcos hadton 1979 ha utro nga negosasyon an MBA diin ginkaurusahan nga magtudlok hin Pilipino nga "kumander" ha mga base militar han US (nga waray liwat kontrol ha operasyon ha sakob), ngan mabayad an US hin \$500 kamilyon kada tuig ha sakob hin lima katuig, nga magigin \$900 kamilyon ha masunod nga lima katuig.

Nagpadayon ngan dugang pa nga bumuylo an kagiusan kontra ha mga base militar ngan panginginlabot han US bisan kahuman bumagsak an diktadura nga Marcos.

Panigamnan han naabot nga kahiluagon ngan kakusgon han kagiusan kontra ha mga base militar han US an pagbutang hin mga probisyon ha reaksyunaryo nga 1987 nga Konstitusyon nga nagdidiri ha pagpapasulod hin mga armas nukleyar ha Pilipinas ngan pagtindog hin mga langyawanon nga base militar (bisan kun may pagtugot kun mayda tratado).

Nagkaurusa an magkalain-lain nga grupo ha ilarum han Anti-Bases Coalition hadton 1986 agud ikampanya an pagpabasura ha MBA nga nakatalaan na nga mapawarayan epektibidad ha 1991. Kaparte han mga namuno dinhi hira Jose Diokno ngan Lorenzo Tañada, ngan mga grupo sugad han Bagong Alyansang Makabayan, Nuclear Free-Philippines Coalition, Gabriela, League of Filipino Students, National Union of Students of the Philippines, ngan damo nga iba pa nga patriyotiko ngan progresibo nga organisasyon. Igintukod ini nga mga pormasyon ha magkalain-lain nga parte han nasud. Ginpangunahan hini an hiluag nga kagiusan propaganda ngan edukasyon ha mga eskoylahan, singbahan, ngan mga komunidad.

Protesta kontra base militar han US, Septyembre 16, 1991.

Samtang tikahirani an kahumanan han Military Bases Agreement hadton 1991, nagtitikadagko an mga rali ngan martsa ha kalsada. Sigon ha mga historyador, inabot ha 50,000 an nagrali ha atubangan han Senado hadton Septyembre 10, 1991. Pag-abot han Septyembre 16, 1991, aada ha 170,000 an nagrali ha atubangan han Senado agud ipanawagan an pagpabasura han tratado. Nagkamayda liwat hin pareho nga mga paggios ha magkalain-lain nga parte han nasud. Hini nga adlaw, iginbasura

han Senado ha botos nga 12-11 an mga proposisyon han niyutiyo nga rehimen Corazon Aquino nga Treaty of Friendship, Cooperation and Security (Tratado han Pagkasarangkay, Kooperasyon ngan Seguridad) nga nagtutumuyo nga pahilawigon pa hin 10 katuig an pagpapabilin han mga base militar han US ha Pilipinas. Ini nga makasaysayan nga botos ginpangunahan han mga senador nga hira Wigberto Tañada, Rene Saguisag, Teofisto Guingona Jr ngan Aquilino Pimentel Jr.

Dako nga kadaugan an nakab-ot han katawhan Pilipino ha pagpabasura ha MBA ngan pagpaserra ha mga base militar han US ha Pilipinas. Kundi, nagpabilin an iba pa nga diri pantay nga panmilitar nga kasarabutan, prinsipal na an Mutual Defense Treaty (MDT) han 1951, nga gin-gamit han US ngan sinunod nga niyutiyo nga rehimen, agud igpabilin an panmilitar nga presensya hini ha nasud.

Tuig 1998, ginpadig-on an Visiting Forces Agreement agud ighagudalan an pagsulod-gawas han mga tropa nga Amerikano ha nasud. Han magin epektibo an tratado ha sinunod nga tuig, gintikangan han US an pag-deploy hin dako nga ihap han mga tropa ha tahub han mga gintig-ob nga pagpapahiara, *humanitarian* nga ayuda ngan sibil-militar nga operasyon.

Hadton 2002, gintikangan an utro nga permanente nga pagpwesto han mga tropa nga Amerikano ha Pilipinas. Ginpirmahan hiton nga tuig an Mutual Logistics Support Agreement agud lugwayan an mga "joint exercises" ngan iba pa nga aktibidad nga pantahub ha mga mapanginlabot nga operasyon han US ha Pilipinas. Pag-abot han 2003, ginpirmahan han hadto anay rehimen Arroyo an Acquisition and Cross-Servicing Agreement (Kasarabutan ha Pagrekawdar ngan Balyuay-hin-Serbisyo).

Ha tahub han "gera kontra terorismo," igindeploy han US ha Pilipinas an Joint Special Operations Task Force-Philippines. Gin-gamit an VFA agud igpulisyon an gatus-gatos nga tropa nga Amerikano ha sakob han Camp Navarro ha Zamboanga City. Gin-gamit ini han US nga lansaran hin interbensyon ha mga kontra-gerilya nga operasyon ha Western Mindanao, hasta ha iba pa nga parte han nasud. Nadabi an US ha armado

nga operasyon ha Mamasapano hadton 2015 ngan ha Marawi hadton 2017.

Ha larang nga pahiluagon pa an presensya han mga tropa nga Amerikano ha Pilipinas, ginpirmahan an Enhanced Defense Cooperation Agreement hadton Abril 2014 nga nagtugot ha US nga utro nga magtindog hin mga base militar ha Pilipinas, ha sakob han kunuhay "agreed locations" o ginkaurusahan nga lugar, ha sakob han mga kampo militar han AFP. Ha balayan ini han gintatawag nga "pivot to Asia" nga igindeklara han US hadton 2011 nga may estratehiko nga katuyuanan nga pakusgon an hegemoniya han US ha rehiyon.

Nagin landaw ha panahon ni Duterte an kontra-US nga retorika (yaw-yaw) ha katuyuanan nga makayer an suporta han China, kundi napa-matud-an nga tubtub yakan la ini (sigon mismo kan Duterte, "kwartahay" la iton agud makaaro hin mas dako nga panmilitar nga ayuda ha US). Ginhuman han US an JSTOF-P hadton 2016, kundi hadton 2017, gintikangan naman an Operation Pacific Eagle-Philippines, nga nakapokus ha Western Mindanao, ngan naglulupgop ha magkalain-lain nga parte han nasud.

Tikang han liningkod hi Marcos, nagdamo tikang lima ngadto ha 17 an base militar han US, kaparte an siyam nga upisyal nga ginkasarabutan ilarum han EDCA, ngan diri mamenos ha walo pa ha mga diri iginpublikar o sikreto nga mga lokasyon. Gin-gagamit an mga base militar han US yana agud igpusisyon an mga armas ngan mga tropa nga Amerikano, kabakyang han ginpakusog nga armado nga presensya hini ha Japan ngan South Korea subay ha iya Indo-Pacific Strategy agud palibutan ngan pugngan an pagkusog han China.

Igin-andam han:

Kawanihan sa Impormasyon
Partido Komunista ng Pilipinas
Septyembre 2024